

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Uniwersytetu Opolskiego o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku turystyka i wypoczynek na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.31.2022.2.AZ

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią II zespołu nauk społecznych prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: ekonomia i finanse, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o zarządzaniu i jakości, wyraża:

negatywną opinię

w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studiów na kierunku turystyka i wypoczynek na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Uzasadnienie:

1. Wskazany przez Wnioskodawcę zakres potrzeb społeczno-gospodarczych nie uzasadnia w wystarczającym stopniu potrzeby utworzenia studiów na wnioskowanym poziomie i profilu. Wnioskodawca wskazując na potrzeby społeczno-gospodarcze uruchomienia kształcenia na kierunku turystyka i wypoczynek nie odwołuje się do wyników miarodajnych analiz oraz nie wskazuje źródeł przytoczonych danych i informacji. Nie określony został zakres oraz sposób zaangażowania interesariuszy zewnętrznych w procesie projektowania koncepcji i celów kształcenia. We wniosku nie wskazano partnerów z otoczenia społeczno-gospodarczego biorących udział w tym procesie, nie przedstawiono opinii na temat zgodności koncepcji projektowanego kierunku oraz założonych efektów uczenia się z obecnymi potrzebami rynku pracy.
2. Nazwa kierunku studiów – turystyka i wypoczynek – nie znajduje odzwierciedlenia w opisie zakładanych kierunkowych efektów uczenia się, bowiem w opisie efektów nie jest ujęty w sposób kompleksowy zakres kompetencji związanych z organizowaniem wypoczynku. Kształcenie specjalisty we wspomnianym zakresie wymaga uwzględnienia w koncepcji kształcenia odpowiedniego zakresu wiedzy oraz umiejętności w obszarze organizowania czasu wolnego, modelowania sposobów wypoczywania ludności z uwzględnieniem istniejących w tym zakresie uwarunkowań fizycznych i psychicznych organizmu człowieka, funkcji profilaktycznej wypoczynku w procesie dbania o prawidłowe funkcjonowanie organizmu. Oczekiwany w związku z proponowaną nazwą kierunku zakres kształcenia determinuje konieczność osadzenia go w szerszym zakresie dyscyplin niż tylko wskazana przez Wnioskodawcę geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna właściwa dla kompetencji z obszaru gospodarki turystycznej. Wobec powyższego należy uznać, iż wskazany zakres kształcenia, adekwatny dla proponowanej nazwy kierunku, nie został uwzględniony w przedstawionej koncepcji kształcenia oraz w założonych dla projektowanego kierunku efektach uczenia się.

3. Brak adekwatności kierunkowych efektów uczenia się z efektami uczenia się przypisanymi do zajęć. Przykładowo zajęciom z *gospodarki przestrzennej w turystyce* – przypisano efekty kierunkowe w zakresie wiedzy: K_W01, K_W04, K_W05, K_W09, natomiast zgodnie z sylabusem zajęć realizowane na zajęciach są jedynie K_W01, K_W04, w zakresie umiejętności: przypisane K_U01 K_U03 K_U11/ realizowane na zajęciach K_U04, K_U10, w zakresie kompetencji społecznych przypisane K_K02/ realizowane na zajęciach K_K03. Podobne niezgodności stwierdzono w odniesieniu zajęć: *geografia społeczno-ekonomiczna, klimat i pogoda w turystyce, regiony turystyczne świata, transport w turystyce, zarządzanie środowiskiem, rozwój zrównoważony, planowanie i zagospodarowanie terenów turystyczno-wypoczynkowych, znaczenie megawydarzeń dla turystyki, zrównoważony biznes, procedury lokalizacji inwestycji w turystyce, turystyka archeologiczna, historia urbanistyki, przedsiębiorczość w turystyce, ekologiczne zagrożenia w turystyce, turystyka regionu opolskiego, turystyczno-wypoczynkowe użytkowanie obszarów chronionych, promocja i reklama w turystyce, technologie informacyjne, praktyka zawodowa*. Stwierdzone liczne rozbieżności między założeniami przyjętymi w koncepcji kształcenia a realizacją założonych kierunkowych efektów uczenia się na poziomie zajęć powoduje, że część z kierunkowych efektów uczenia się może zostać zrealizowana w nieodpowiedni sposób lub pominięta w procesie kształcenia.
4. Wnioskodawca nie przypisał uszczegółowionych – w stosunku do efektów kierunkowych – efektów uczenia się do zajęć objętych programem studiów. Na poziomie efektów zdefiniowanych dla zajęć przepisano w całości efekty kierunkowe, co nie pozwala na określenie rzeczywistego zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nabywanych w ramach danych zajęć. Przykładowo zajęciom *krajobraz prehistoryczny i historyczny w turystyce* przypisano dwa efekty w zakresie umiejętności opisane jako: student potrafi (1) *samodzielnie lub w zespole identyfikować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy przyrodniczych oraz społeczno-gospodarczych podstaw prowadzenia działalności turystyczno-wypoczynkowej poprzez dobór właściwych źródeł informacji z nich pochodzących, dokonanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji z zastosowaniem właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (K_U01) oraz (2) samodzielnie lub w zespole zaprojektować zagospodarowanie terenów i obiektów turystyczno-wypoczynkowych w sposób szanujący uwarunkowania przyrodnicze, ich ochronę, z wykorzystaniem właściwych środków i skali, informacji o skutkach działalności, dokonanie oceny, krytycznej analizy i syntezy informacji z zastosowaniem właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (K_U06)*. W konsekwencji tak przyjętego opisu efektów uczenia się w odniesieniu do zaprojektowanych zajęć nie można stwierdzić m.in. czy student nabędzie umiejętność projektowania samodzielnego czy w zespole, jakie konkretne problemy nauczy się rozwiązywać, przy wykorzystaniu jakich właściwych metod i narzędzi oraz jakie zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne będzie umiał w wyniku realizacji programu zajęć wykorzystać. Przyjęcie na poziomie poszczególnych zajęć ogólnego, zagregowanego, opisu efektów kierunkowych stwierdzono również w odniesieniu do takich zajęć jak: *podstawy hotelarstwa, znaczenie megawydarzeń dla turystyki, turystyka archeologiczna*.
5. Nie jest spełniony warunek określony w § 3 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, a zajęcia traktowane przez Wnioskodawcę jako zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne nie spełniają

warunku określonego w § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, gdyż nie zostało określone, jakie czynności praktyczne będą wykonywane przez studentów, ani nie udowodniono we wniosku, że studenci będą wykonywać te ćwiczenia w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z kierunkiem i deklarowanej przez Wnioskodawcę w sylwetce absolwenta. Z analizy sylabusów oraz harmonogramu realizacji programu studiów wynika, iż zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne przyporządkowano mniej niż 50% łącznej liczby punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów. Przykładowo dla zajęć *podstawy prawa i administracji* założone w koncepcji kształcenia praktyczne kompetencje to m.in.: przygotowanie aktu administracyjnego – decyzji postanowienia z zakresu postępowania administracyjnego w turystyce; przygotowanie odwołania od decyzji, zażalenia na postanowienie z zakresu postępowania administracyjnego w turystyce, natomiast założone w sylabusie umiejętności opisano w dwóch efektach, tj. student potrafi: (1) *dyskutować na temat interpretacji przepisów prawa oraz rozwiązywać wybrane problemy prawne związane z postępowaniem administracyjnym (K_U08)*; (2) *omówić procedurę prowadzenia postępowania administracyjnego, przygotowania i wydawania decyzji administracyjnych ze szczególnym uwzględnieniem warunków zabudowy (K_U11)*. Zajęcia *regiony turystyczne świata* – założone praktyczne kompetencje to m.in.: opracowanie trasy turystycznej po wybranym kraju z uwzględnieniem najważniejszych atrakcji turystycznych, w sylabusie do zajęć nie wskazano takich umiejętności. Podobne rozbieżności między założonymi w opisie sylwetki absolwenta kompetencjami a założonymi efektami uczenia się wystąpiły m.in. w odniesieniu do zajęć: *podstawy turystyki, geografia społeczno-ekonomiczna, transport w turystyce, rozwój zrównoważony, przedsiębiorczość w turystyce, ekologiczne zagrożenia w turystyce, struktury osadnicze, turystyka regionu opolskiego*. Zaprojektowane dla tych zajęć efekty uczenia się nie gwarantują osiągnięcia kompetencji praktycznych zapisanych w sylwetce absolwenta kierunku.

W odniesieniu do części zajęć nie określono specyfiki osiąganych kompetencji praktycznych. W przypadku części zajęć przewidzianych do realizacji w formie ćwiczeń lub laboratoriów jako metodę dydaktyczną wskazano prezentację, prace praktyczne lub projekt nie określając jednak zakresu wykorzystania wskazanych metod. Nie odniesiono się do specyfiki kształtowanych w trakcie zajęć kompetencji praktycznych (np. *podstawy turystyki, ekonomika turystyki, zarządzanie środowiskiem, ekologiczne zagrożenia w turystyce, zrównoważony biznes*). W przypadku wskazania w sylabusie zajęć metody projektu nie określono jego zakresu, jak również nie oszacowano nakładu pracy studenta związanej z jego realizacją (np. *podstawy turystyki, ekonomika turystyki, rozwój zrównoważony, rozwój zrównoważony*).

Ponadto w wykazie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne wskazano pięć zajęć, które nie zostały przewidziane w harmonogramie studiów kierunku *turystyka i wypoczynek*. Dotyczy to zajęć: *podstawy ekonomii i finansów, zabytki i archeologia w turystyce, socjologia w turystyce, kulturoznawstwo w turystyce, marketing i analiza rynku usług*.

6. W przekazanej przez Uczelnię dokumentacji nie załączono sylabusu do zajęć *seminarium dyplomowe*, co nie pozwala ocenić efektów uczenia się oraz sposobu ich osiągnięcia dla tej części programu studiów.

7. W przekazanej przez Uczelnię dokumentacji nie załączono sylabusów do tzw. kursów zmiennych ogólnouczelnianych (10 ECTS/75 godz. zajęć/ sem. 2, 3, 4, 5, 6) co nie pozwala ocenić efektów uczenia się oraz sposobu ich osiągania i weryfikacji dla tej części programu studiów. Uczelnia nie przedstawiła również zakresu zajęć wchodzących w zakres tego modułu.
8. W odniesieniu części zaplanowanych zajęć (kierunkowych, kształtujących umiejętności praktyczne) nie przypisano odrębnych treści programowych w odniesieniu do poszczególnych form ich realizacji (wykłady/ćwiczenia), np. *gospodarka przestrzenna w turystyce/ geografia społeczno-ekonomiczna/ regiony turystyczne świata/ transport w turystyce/ zarządzanie środowiskiem/ rozwój zrównoważony/ zrównoważony biznes/ przedsiębiorczość w turystyce/ ekologiczne zagrożenia w turystyce/ promocja i reklama w turystyce/ turystyczno-wypoczynkowe użytkowanie obszarów chronionych*.
9. W programie studiów nie zapewniono studentom odpowiednich treści programowych istotnych z punktu widzenia kształcenia kierunkowego oraz osiągnięcia praktycznych kompetencji oczekiwanych na turystycznym rynku pracy. Dotyczy to szczególności zagadnień z zakresu podstaw statystyki, socjologii, ekonomii i finansów oraz analizy rynku.
10. W sylabusach zajęć jako tryb realizacji zajęć wskazano m.in. e-learning, pomimo że w opisie procesu kształcenia Wnioskodawca nie założył realizacji kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (np. *podstawy turystyki/ turystyka wiejska/ pilotaż i rezydentura w turystyce/ obsługa ruchu turystycznego/ podstawy hotelarstwa/ turystyka regionu opolskiego*). W kartach do wskazanych zajęć nie określono w jaki sposób i w jakim wymiarze taka forma realizacji będzie wykorzystana.
11. Nie został zapewniony odpowiedni sposób organizacji praktyk zawodowych, ponieważ w odniesieniu do tych zajęć nie opracowano odrębnych opisów poszczególnych, semestralnych modułów, nie zróżnicowano założonych efektów uczenia się oraz programu praktyk przewidzianych do realizacji w poszczególnych semestrach. W sylabusie do praktyki zawodowej opracowano tylko jeden zestaw efektów uczenia się wspólny dla wszystkich przewidzianych w harmonogramie pięciu semestrów jej realizacji. Praktykom zawodowym przypisano ogólne, zagregowane, efekty kierunkowe bez wskazania specyfiki oraz poziomu zaawansowania nabywanych kompetencji w trakcie kolejnych etapów realizacji tej części programu studiów. Uniemożliwia to zarówno opracowanie właściwego programu praktyk zawodowych, jak również dobór odpowiednich metod weryfikacji osiąganych efektów uczenia się w poszczególnych semestrach realizacji. Sformułowane efekty uczenia się dla praktyk zawodowych, tj. 2 efekty z zakresu wiedzy, 11 z zakresu umiejętności oraz 3 z zakresu kompetencji społecznych, stanowią kopię wybranych efektów kierunkowych. Dodatkowo zestaw przypisanych do praktyk kierunkowych efektów uczenia się wynikający z sylabusu zajęć różni się od zestawu efektów przedstawionych we wniosku (załącznik 7).
12. Uwzględniając specyfikę wnioskowanego kierunku, który w założeniu ma przygotować specjalistów do potrzeb współczesnego rynku usług turystycznych, wskazany wymiar oraz sposób organizacji zajęć z języka obcego należy uznać za niewystarczający z punktu widzenia możliwości osiągnięcia założonych efektów uczenia się oraz określonych w sylwetce absolwenta kompetencji językowych. W harmonogramie zajęć przewidziano zajęcia z jednego języka obcego (4 i 5 semestr) realizowanego w formie wspólnych zajęć dla wszystkich kierunków danego wydziału. Przypisane treści programowe określono jako „uniwersalny kanon tematów z dodatkiem tematyki wynikającej ze specyfiki danego

języka”. Wskazuje to na brak możliwości realizacji założonych kompetencji specyficznych dla kierunku, tj. posługiwanie się terminologią turystyczną w języku obcym; udzielanie informacji turystycznych w języku obcym oraz przygotowanie oferty turystycznej w języku obcym (tabela 2 wniosku). Wnioskodawca w harmonogramie studiów kierunku turystyka i wypoczynek nie przewidział innych zajęć realizowanych w języku obcym umożliwiających nabycie wskazanych kompetencji.

13. Wnioskodawca w opisie kompetencji oczekiwanych od kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia wskazuje, iż powinni oni posiadać podstawowe kompetencje i wiedzę z zakresu nauk społecznych i przyrodniczych, jednak w procesie rekrutacji pod uwagę brane są wyniki z języka polskiego i jednego dowolnie wybranego przez kandydata przedmiotu, w tym przedmiotów niezwiązanych z wskazanymi wymaganiami. Przyjęte kryteria rekrutacji nie gwarantują więc doboru kandydatów spełniających założone wymagania wstępne.
14. Stwierdzono niezgodność metod weryfikacji określonych w sylabusie zajęć z założeniami przyjętymi w harmonogramie realizacji programu studiów. Przykładowo dla zajęć z *geografii społeczno-ekonomicznej* przewidziano zaliczenie z oceną/egzamin, natomiast jako formy zaliczenia (weryfikacji efektów uczenia się) wskazano pracę zaliczeniową oraz zadania cząstkowe. Podobne niezgodności stwierdzono w odniesieniu m.in. do zajęć: *regiony turystyczne świata, podstawy prawa i administracji*. W przypadku części zajęć opis zaprojektowanych metod weryfikacji sprowadza się jedynie do ich wypunktowania, tj. praca zaliczeniowa/ zadania cząstkowe/ praca projektowa, co przy bardzo ogólnie sformułowanych efektach uczenia się dla zajęć (często identycznych z efektami kierunkowymi) nie pozwala na określanie planowanego zakresu prowadzonej weryfikacji (np. *podstawy turystyki, ekonomika turystyki, zarządzanie środowiskiem, podstawy hotelarstwa*).
15. Nie jest spełniony warunek określony w art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478, z późn. zm.), bowiem w proponowanej obsadzie zajęć stwierdzono nieprawidłowości związane z powierzaniem zajęć nauczycielom akademickim, których dorobek naukowy lub doświadczenie zawodowe w zakresie tematyki przypisanej zajęciom w sylabusach nie umożliwia ich prawidłowej realizacji. Szczegółowe informacje w zakresie nieprawidłowej obsady zajęć znajdują się w załączniku do uchwały. Ponadto we wniosku nie przedstawiono wykazu osób proponowanych do prowadzenia seminarium dyplomowego oraz obsady tzw. kursów ogólnouczeniowych.
16. W programie studiów nie zaplanowano w wystarczającym stopniu wykorzystania specjalistycznego oprogramowania, adekwatnego do potrzeb i kompetencji oczekiwanych na współczesnym turystycznym rynku pracy, tj. programy właściwe dla funkcjonowania agencji turystycznych, komponowania pakietów touroperatorskich, zarządzania strumieniami ruchu turystycznego, organizowaniu imprez masowych, analizy rentowności inwestycji/sprzedaży.
17. W przypadku części zajęć w sylabusach wskazana została jedynie literatura pochodząca z roku 2010 lub starsza. Dotyczy to również zajęć, w przypadku których dostęp do aktualnych treści uznać należy za szczególnie istotny, np. *podstawy turystyki* - literatura wykorzystywana podczas zajęć to pozycje z roku 2007 lub starsze, literatura studiowana samodzielnie przez studenta: wskazano 20 pozycji z czego 90% to pozycje z roku 2007 roku

Uchwała nr 139/2022
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 marca 2022 r.

i starsze; *pilotaż i rezydentura w turystyce* – pozycje z roku 2002 lub starsze; *obsługa ruchu turystycznego* – pozycje z roku 2008 i starsze; *podstawy hotelarstwa* – pozycje z roku 2001 i starsze.

§ 2

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ciąży obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Uniwersytetu Opolskiego

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Stanisław Wrzosek

Uchwała nr 139/2022
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 marca 2022 r.
